

Ansvar- og funksjonsbeskrivelse for operasjonssykepleiere

Operasjonssykepleie er avansert spesialsykepleie som optimaliserer pasienters operasjonsforløp og forbygger operasjonsrelaterte komplikasjoner og skader

Hensikten med ansvar- og funksjonsbeskrivelsen er:

- Å tydeliggjøre operasjonssykepleiens myndighets-, ansvars- og funksjonsområder
- Å være retningsgivende for klinisk utøvelse av operasjonssykepleie
- Å være et bindeledd mellom klinisk praksis og utdanningens studieprogram
- Å være en faglig plattform for lederskap av operasjonsvirksomhet, samarbeid, innovasjon, forskning og fagutvikling

Formell kompetanse:

Operasjonssykepleiere har [autorisasjon](#) som sykepleier i Norge og [operasjonssykepleieutdanning](#) (mastergrad eller videreutdanning) eller tidligere forskriftsfestet [videreutdanning](#).

Arbeidssted:

Mastergrad/videreutdanning i operasjonssykepleie gir kompetanse til å jobbe klinisk som spesialsykepleier i operasjonsavdeling, dagkirurgisk enhet, kirurgisk poliklinikk, akuttmottak, skadestue og legevakt, sterilsentral og i katastrofeteam.

En operasjonssykepleier med mastergrad har i tillegg kompetanse til å lede, utvikle og formidle nye behandlingsformer og tjenester. Mastergraden gir også grunnlag for videre akademisk karriere og kvalifiserer til opptak til forskerutdanning (PhD).

Operasjonssykepleiefaget:

Operasjonssykepleie er et kunnskapsbasert fag hvor omsorg for operasjonspasienten står i fokus gjennom ivaretagelse av helsefremmende, forbyggende, behandlende og lindrende funksjoner. Operasjonssykepleie utøves gjennom to selvstendige roller som er komplementære og gjensidig avhengig av hverandre.

Den **koordinerende operasjonssykepleieren** har hovedansvaret for ivaretagelse av operasjonspasienten gjennom forebygging av komplikasjoner som infeksjoner, utilsiktet nedkjøling og leiringsskader, samt organisering og koordinering av operasjonsstue og tilgjengelig personell. Videre har den koordinerende operasjonssykepleieren ansvar for å tilrettelegge for gjennomføring av kirurgi ved å forsyne det kirurgiske feltet med nødvendig utstyr.

Den **sterilt utøvende operasjonssykepleieren** har hovedansvar for å ivareta operasjonspasienten i det sterile området gjennom infeksjonsforebyggende arbeid, kirurgisk assistanse og instrumenthåndtering.

Sammen har operasjonssykepleierne ansvar for operasjonsstuen som en helhet, inkludert operasjonsbord, medisinsk-teknisk utstyr og alt annet

nødvendig utstyr. Operasjonssykepleiere arbeider etter gjeldende lovverk og NSF's etiske retningslinjer.

Kunnskapsgrunnet i operasjonssykepleie er avansert og hentes fra sykepleie, medisin og kirurgi:

- kirurgisk sykepleie (pre-, per- og postoperativ sykepleie)
- sykepleie og omsorg
- teamarbeid og kommunikasjon
- mikrobiologi, hygiene og smittevern
- aseptiske og antiseptiske teknikker
- anatomi, fysiologi og patofysiologi
- kirurgi, kirurgiske undersøkelser og teknikker
- instrumentlære
- sterilforsyningsarbeid
- farmakologi og legemiddelhandtering
- traumatologi og traumebehandling
- beredskap og krisehandtering
- akuttmedisin, observasjon og vurdering av akutt og kritisk syke
- pedagogikk
- arkitektur og funksjonalitet

1 Direkte pasientrettet operasjonssykepleie

Pasienten og dens behov for kirurgisk behandling/undersøkelse danner grunnlaget for operasjonssykepleiepraksis. Operasjonssykepleie vurderes og tilpasses hver enkelt pasient utfra dens ressurser og sykdomshistorikk.

Inngrepets kompleksitet, operasjonsteknikk, krav til kirurgisk tilgang, ivaretagelse av aseptikk, forventet operasjonstid og potensiell risiko blir tatt hensyn til i planlegging og gjennomføring av operasjonssykepleie.

Operasjonssykepleiere har en helhetlig kompetanse, der situasjonsforståelse, evne til å vurdere risiko og planlegge for eventuelle hendelser, være i forkant og handle raskt er avgjørende for pasienten.

Operasjonssykepleiere

- analyserer, vurderer og håndterer komplekse og kritiske situasjoner i forbindelse med kirurgisk behandling og undersøkelse
- observerer pasientens situasjon fortløpende, og iverksetter og evaluerer operasjonssykepleietiltak relatert til kliniske tegn og symptomer
- planlegger, organiserer og administrerer kirurgiske inngrep/undersøkelser
- klargjør og kontrollerer kirurgiske instrumenter og medisinsk teknisk utstyr
- identifiserer, vurderer, desinfiserer og dekker operasjonsfeltet sterilt
- utøver kirurgisk assistanse
- håndterer aseptiske- og antiseptiske teknikker
- gjennomfører kontrollrutiner som telling av kompresser, instrumenter og annet utstyr
- ivaretar kirurgiske instrumenter, sikrer funksjonalitet, korrekt rengjøring og sterilisering
- håndterer biologisk materiale og ulike vevsprøver
- forebygger leiringskader, trykkskader, utilsiktet nedkjøling (hypotermi) og blødning relatert til kirurgi
- utøver situasjonstilpasset omsorg
- forebygger kirurgisk stressrespons
- skaper trygghet og tillit for å lindre stress hos operasjonspasienten
- sikrer kontinuitet i det perioperative forløpet
- kvalitet sikrer, evaluerer og dokumenter eget arbeid

2 Ledelse og samhandling

Operasjonssykepleiere leder fagutøvelsen på flere nivå for å ivareta pasientsikkerheten. På operasjonsstuen organiserer og administrer operasjonssykepleierne tilgjengelige ressurser og sørger for effektiv og målrettet behandling. Operasjonssykepleierne har også ansvar for logistikk av utstyr inn og ut av operasjonsstuen. På operasjonsenhetsnivå bidrar operasjonssykepleier til riktig utnyttelse av ressurser. Operasjonssykepleier utvikler prosedyrer knyttet til kirurgiske inngrep, vedlikehold av instrumenter og utstyr, og sørger for god logistikk og riktig prioritering av arbeidsoppgaver

for å sikre effektivitet og gjennom-føringskraft i operasjonsenheten. Operasjonssykepleier leder også relevant hygiene og smittevernsarbeid, og samhandler med ulike yrkesgrupper og avdelinger i steriltforsyningsarbeidet.

Operasjonssykepleiere

- sørger for effektiv drift av operasjonsstuer, avdelinger og klinikker
- vurderer behov for kompetanse, utstyr og lokaler
- organiserer og sikrer at riktig pasient får riktig behandling på riktig operasjonsstue
- organiserer og fordeler arbeidsoppgaver slik at oppgavene samsvarer med den enkeltes kvalifikasjoner
- delegerer oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellens kvalifikasjoner og den oppfølgingen som gis ([HPL §5](#))
- koordinerer og samhandler tverrprofesjonelt med andre yrkesgrupper
- har beredskapsfunksjon og kan prioritere mellom ulike arbeidsoppgaver i forbindelse med akutte traumer og andre kritiske situasjoner
- leder gjennomføring av «Trygg kirurgi» på operasjonsstuen
- er juridisk ansvarlig for eget arbeid
- utformer prosedyrer for håndtering og lagring av rent og sterilt utstyr
- bidrar i anbudsprosesser og innkjøp av utstyr
- bidrar til planlegging av operasjonsstuens utforming og funksjon
- utøver forsvarlig bruk av ressursene og bidrar til en bærekraftig utvikling

3 Fagutvikling, forskning og formidling

Operasjonssykepleier arbeider kunnskapsbasert og kan kritisk analysere problemstillinger, teorier og ulike informasjonskilder. Operasjonssykepleiere utfører selvstendig systematisk kvalitetsarbeid, fagutvikling og innovasjon, og har kompetanse til å lede og delta i forskningsprosjekter. Videre kan operasjonssykepleiere bidra til å implementere forskning som kan bedre pasientbehandlingen og -sikkerheten.

Operasjonssykepleiere

- underviser og veileder pasient, pårørende, studenter og kolleger i faglige spørsmål og etiske utfordringer
- har en analytisk tilnærming til egen faglig kunnskap og praksis
- forbedrer og videreutvikler eksisterende praksiser
- bidrar i utviklingen av operasjonssykepleiefaget på et nasjonalt og internasjonalt nivå
- tar ansvar for undervisning, ferdighetstrening, simulering og kompetanseutviklingsprogram.
- bidrar til å arrangere fagdager og konferanser
- bidrar til at den enkelte medarbeider får anledning til faglig utvikling og kompetanseheving, med det mål å bedre kvaliteten i tilbudet til pasienten
- bidrar til en kunnskapsbasert formidling av faget i helseforetaket, på universitet og høyskoler og på faglige konferanser
- arbeider innovativt med industrien for å utvikle og forbedre medisinsk utstyr og produkter

Referanser

[Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.](#) (Arbeidsmiljøloven)

LOV-2005-06-17-62

[Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr.](#) FOR-2013-11-29-1373

[Forskrift om krav til mastergrad.](#) FOR-2005-12-01-1392

[Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.](#)

FOR-2016-10-28-1250

[Forskrift om medisinsk utstyr.](#) FOR 2021-06-29-2296

[Forskrift om nasjonal retningslinje for operasjonssykepleierutdanning.](#)

FOR-2021-10-26-3095

[Forskrift om smittevern i helsetjenesten.](#) FOR-2005-06-17-610

[Lov om helsepersonell mv.](#) (helsepersonelloven). LOV-1999-07-02-64

[Lov om spesialisthelsetjenesten m.m.](#) (spesialisthelsetjenesteloven).

LOV-1999-07-02-61

NSF`s, innsatsområder, vedtekter og prinsippprogram for perioden 2019-2023.
NSF. (2019)

[Lov om pasient- og brukerrettigheter](#) (pasient- og brukerrettighetsloven).

LOV-1999-07-02-63

[Forskrift til rammeplan for videreutdanning i operasjonssykepleie](#)

FOR-2005-12-01-1385

[Lov om vern mot smittsomme sykdommer](#) (smittevernloven)

LOV-1994-08-05-55

[Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere.](#) (2023) Norsk Sykepleierforbund

Forskrifter og lover er hentet fra www.lovdatab.no

